

Submitted: April 2018
Revised: May 2018
Accepted: May 2018

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİN DERS ESNASINDA DERS DIŞI İNTERNET KULLANIM DAVRANIŞLARI İLE AKADEMİK GÜDÜLENME DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ¹

Ramazan ÇOK² ve Mustafa KUTLU³

Özet

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin siber aylıklık davranışları ile akademik güdülenme düzeylerini çeşitli demografik, akademik ve internet kullanım değişkenleri açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep'te bulunan 1 devlet, 1 vakıf üniversitesinin farklı fakültelerinde eğitime devam eden 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 331'i (%74,7) kadın; 112'si (%25,3) erkek olmak üzere toplamda 443 kişi oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Siber Aylıklık Etkinlikleri Ölçeği" (SAEÖ), "Akademik Güdülenme Ölçeği" (AGÖ) ile araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel bilgi Formu" kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için 'Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı' tekniği, akademik güdülenme ve siber aylıklığı yordayan değişkenleri belirlemek için ise regresyon analizi kullanılmıştır. Ayrıca cinsiyet değişkeninin akademik güdülenme ve siber aylıklık üzerindeki etkisini incelemek için T-testi, yaş ve sınıf düzeyleri değişkenlerinin akademik güdülenme ve siber aylıklık üzerindeki etkisini incelemek için ise varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Erkeklerin kadınlara göre daha fazla siber aylıklık etkinlikleri gösterdiği ve daha yüksek akademik güdülenme düzeylerine sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Genel not ortalaması ve günlük internet kullanım süresinin akademik güdülenme üzerinde yordayıcı gücünün olduğu belirlenmiştir. İnternet kullanım becerisi, internet kullanım süresi, internete olan ilgi ve akademik güdülenmenin siber aylıklık davranışlarını anlamlı düzeyde yordadıkları görülmüştür. Diğer değişkenlerin (genel not ortalaması, kariyer planı) siber aylıklık davranışları anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Siber aylıklık, akademik güdülenme, tutum, internet, üniversite öğrencisi

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN NON-COURSE RELATED INTERNET USAGE DURING COURSE TIME AND ACADEMIC MOTIVATION LEVEL OF UNIVERSITY STUDENTS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Abstract

The aim of this research is to examine the cyberloafing behaviors and academic motivation levels of university students in terms of various demographic, academic and internet usage variables. The study group consisted of a total 443 university students attending 1st, 2nd, 3rd and 4th classes of different faculties of a foundation university and a state university which are in Gaziantep. Distribution of gender of study group was 331 (%74,7) female; 112 (%25,3) male. In the collection of the data, "Cyberloafing Activities Scale" (SAEÖ), "Academic Motivation Scale" (AGÖ) and "Personal Information Form" which developed by the researcher were used. In the analysis of the data, 'Pearson Product-Moments Correlation Coefficient' technique was used to determine the relationship between variables. Also to determine predictive variables of cyberloafing activities and academic motivation regression analysis was used. T-test was used to examine gender differences on cyberloafing and academic

¹ Bu araştırma "Üniversite Öğrencilerinin Ders Esnasında Yaptıkları Siber Aylıklık Davranışları İle Akademik Güdülenme Düzeylerinin İncelenmesi" başlığı altında 25 Mayıs 2017 tarihinde İCİTS 2017 (Uluslararası Bilgisayar Öğretim Teknolojileri) Sempozyumu'nda İnönü Üniversitesi- Malatya'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü - Yüksek Lisans Öğrencisi, Malatya. E-mail: ramazancokpdr44@gmail.com

³ Prof. Dr., Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya. E-mail: mustafa.kutlu@inonu.edu.tr

---

motivation. To examine the effects of age and class level on cyberloafing and academic motivation variance analysis (ANOVA) was used. It has been found that males have more cyberloafing activities than females and have higher levels of academic motivation. There was no significant difference according to the class variable. It was seen that the grade point average and the duration of daily internet use had predictive power on academic motivation. Internet usage skills, internet usage time, being interested to internet usage, and academic motivation were found to be significant predictors of cyberloafing activities. Other variables (general grade point average, career plan) were not predictive of cyberloafing activities.

Keywords: cyberloafing, academic motivation, attitude, internet, university students

GİRİŞ

Günümüzü şekillendirmeye devam eden internetin temel kaynağı 20. yüzyılın 2. yarısına dayanmaktadır (Castells, 2002). İnternet, insanların her geçen gün gittikçe artan “üretilen bilgiyi saklama, paylaşma ve ona kolayca ulaşma” istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknolojidir. İnterneti dünyanın değişik bölgelerinde bulunan kişileri ve ağları zaman ve mekân sınırlaması gözetmeksizin birbirine bağlayan geniş bir ağ şeklinde tanımlamak mümkündür (Yalçın, 2003). Bu geniş sistem sayesinde insanlık tarihi son 20 yıl içinde çok büyük bir devrim yaşamaya başlamıştır. Bu süreçte insanoğlu bu hızlı değişim ile birlikte kendini sınırları somut bir biçimde çizilmemiş, bu büyük ağın içerisinde bulmaktadır (Işık, 2007). Günüş (2009)’a göre ise “İnternet” terimi uluslararası ağ anlamına gelen “**International Network**” kelimelerinden üretilmiştir. İnternet ile ilgili diğer tanımlara baktığımızda Ögel (2012)’e göre internet; dünya üzerindeki mevcut milyonlarca ağın ortak bir protokol çerçevesinde iletişim kurmasını ve birbirleriyle kaynaklarını paylaşmasını sağlayan ağlar arası bir ağ olarak tanımlanmaktadır.

İnternetin diğer teknolojilere göre temel farkı, diğer teknolojilerin internetin sonucunda gelişmesi ve hızının kendi sonuçlarına göre oluşmasıdır. İnternet üzerinden birçok mail grupları, chat odaları, grup listeleri geliştirilmiştir. Bakmamız gereken temel oda nokta toplumların internet üzerinde etkisinin ne olduğu kadar internetin toplumlar üzerinde nasıl etkili olduğudur (Castell, 2002). Araştırmalar internetin yaşamın vazgeçilmez olduğunu ve insanların yaşamına kendi imzasını koyduğunu gösteriyor. Bir şeyin vazgeçilmez olması ne anlam ifade ediyor? Tüketici çevre vazgeçilmez kavramını “gereklilik, ihtiyaç”, “önemli ürün”, “olmazsa olmaz ürün” şeklinde tanımlanmaktadır. İnsanların günlük yaşamının bünyesinde olan internet yaşamımızın vazgeçilmez kavramlarından olup, boş zaman aralığında, insanların yerel veya küresel ilişkilerinde, eğitimde, ekonomide, her türlü statü içinde teknolojinin doğasındaki paradoksal şekilde psikolojik ve sosyolojik etkilere sahiptir (Hoffman, Novak, Venkatesh, 2004).

İnsan hayatına etkisi çok çeşitli şekillerde görülen internetin, en önemli özellikleri ucuz ve kolay ulaşılabilir olması, aynı zamanda herkesin kendini ifade edebileceği alanlar oluşturmasıdır. Bu durum kavram olarak “internet demokrasisi” olarak adlandırılmaktadır (Bayraktutan, 2005). İletişimin ve ekonominin küreselleşmesiyle birlikte, internet kullanıcıları sınırları ve kamusal alanı genişlemiş olan soyut sınırlarda fikirlerini tartışabilmekte, kendilerini daha rahat ve özgürce ifade edebilmektedirler. Siber mekânda ortaya çıkan özgür ortam, birbirine aykırı politik farklılıklar oluşturabilmekte, herkes kendine ait bir site veya blog kurabilmekte, istediğini yazabilmekte, tartışabilmekte ve bunları diğer insanlara yayarak elektronik demokrasiye katkıda bulunabilmektedirler (Ersöz, 2005; Yılmaz, 2006). Bunun dışında, insanların dini figürleri ve dinsel deneyimlerini paylaşmasına imkan veren internet siber ortamda değişik milletlerden ve dinlerden kişileri cesaretlendirmekte ve dini hassasiyet konusunda bir rol üstlenmektedir (Dawson ve Cowan, 2013). İnternet ve kapitalizm ilişkisi ekonomide, finansal marketlerin ürünlerini internet üzerinden pazarlamasıyla oluşmuştur. Bu gelişmelerle birlikte internetin yeni bir pazar oluşturduğunu ve sınırlandırılmasının zor olduğu görülmektedir (Yalçın, 2003; Arvidsson, Colleoni, 2013).

Günümüz dünyasında bu kadar etkili olan internetin kullanımının Türkiye’deki son durumunu incelediğimizde, bilgisayar ve internet kullanımı 2017 yılında 16-74 yaş grubundaki bireylerde sırasıyla %56,6 ve %66,8 olduğu görülmüştür. Bu oranlar 2016 yılında sırasıyla %54,9 ve %61,2 idi. Bilgisayar ve internet kullanım oranları Cinsiyet dağılımına bakıldığında bilgisayar ve internet kullanım oranları 16-74 yaş grubundaki erkeklerde yüzde 65,7 ve yüzde 75,1 iken, kadınlarda yüzde 47,7 ve yüzde 58,7 olduğu belirlenmiştir. Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçlarına göre 2017 yılı nisan ayında hanelerin %80,7’si evden internete erişim imkânına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu oran 2016 yılının aynı ayında %76,3 idi. Genişbant internet erişim imkânına sahip hanelerin oranı 2017 yılı Nisan ayında %78,3 olduğu buna göre hanelerin %40’ı sabit genişbant bağlantı (ADSL, kablolu İnternet, fiber vb.) ile internete erişim sağlarken, %72,4’ü mobil genişbant bağlantı ile internete erişim sağlandıklarını belirtmişlerdir. Bir önceki yılda ise internet erişim imkânına sahip hanelerin oranı %73,1 olduğu bu oranın arttığı belirlenmiştir. (TÜİK, 2017; Erişim tarihi: 10 Mayıs 2018).

Yaşamın her alanında kendine yer edinen internetin kullanımıyla ilgili birçok sorun gündeme gelmektedir. İnternetin insana sunmuş olduğu kolaylık, zaman ve mekân sınırlamasının olmayışı kullanımıyla ilgili popülerliğini artırmış ve daha çok insanın hayatında yer edinmeye başlamıştır (Ellermen, 2007). Kullanıcıların bir kısmı ihtiyacı kadar internet kullanmakta, kendilerine sınırlama getirebilmekte bir bölümü ise ihtiyaçlarından daha fazla internet kullanıp, internet kullanımını sınırlandırmakta başarısız olmaktadır (Balcı ve Gülnar, 2009).

İnternetin aşırı kullanımı ve internet ile ilgili çok fazla zihinsel uğraş sonucu oluşan internet bağımlılığı ile ilgili yapılan bir çalışmada öğrencilerin internet bağımlılıkları ile mutlulukları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı düzeyde ilişkiler olduğu sonucu elde edilmiştir (Kutlu, Demir, Erol ve Turhan, 2016). Sanal ve siber gibi internet ile ilişkili kavramlar incelendiğinde bu kavramların birçok araştırmada geçtiği görülmüştür. İlgili literatürde sanal zorbalık (Altundağ, 2016; Demir, Kutlu ve Kaya, 2016; Demir ve Seferoğlu, 2016; Horzum ve Ayas, 2012) siber zorbalık (Erdur-Baker ve Kavşut, 2007; Arıcak, Kınay ve Tanrıku, 2012), siber duyarlılık (Kılınc, 2015), siber sağlık (Mihci, 2016) gibi kavramlar birçok açıdan incelenmiştir. İş ve ofis saatleri içinde amaç dışı (iş ile ilgisi olmayan ya da kötüye kullanım) internet kullanımı siber ve sanal kaytarma (Candan ve İnce, 2016;

Yağcı ve Yüceler, 2016) eğitim alanında internetin kullanım davranışlarının kötüye kullanımı açıklanırken siber aylıklık kavramının kullanıldığı görülmüştür (Ergün ve Altun, 2012; Kalaycı, 2010; Yaşar, 2013). Ancak literatürde bu kavramlar bazen birbiri yerinde kullanılmaktadır (Yağcı ve Yüceler, 2016).

Siber Aylıklık (Sanal Kaytarma)

İnternetin iş yerlerinde kullanılmaya başlaması ile yeni bir problem durumu ortaya çıkmıştır (Garrett ve Dangizer, 2008). TÜİK (2015)'e göre interneti 2015 yılının ilk üç ayında kullanan 16–74 yaş grubu bireylerin %87,1'i evde internet kullanmaktadır. Bunu %42,5 ile işyeri, %37,7 ile akraba, arkadaş evleri, %29,2 ile alışveriş merkezi, havaalanı, vb. kablosuz bağlantının yapılabildiği yerler takip ederken, internet kafede kullanım oranının ise % 10,6 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar bize insanların internete erişiminin birçok alanda olduğunu göstermektedir. İşyerinde internet kullanırken kullanılan internetin ne kadarının iş dışı internet kullanımı olduğu ise merak edilen bir sorudur. İşyerinde mesai saatleri içinde, iş dışı internet kullanımı farklı araştırmacılar tarafından çeşitli adlandırmalar ve tanımlamalarla ifade edilmiş bir kavramdır. Bu bağlamda sanal aylıklık/siber aylıklık (cyberloafing) öncelikle iş ortamındaki personelin görevleri dışında kişisel olarak interneti kullanmaları ile açıklanmıştır (Lim, 2002; Philips, ve Reddie, 2007). İletişim ve internet cihazlarının yaşamın her alanında kendini göstermesiyle beraber iş yaşamında çalışanların işten kaytarma ve zamanlarını boşa harcamak veya interneti iş dışı amaçlar için kullanması alanyazında “cyberslacking”, “cyberloafing”, “cyber budding”, “cyber-deviance”, şeklinde ifade edilmiştir (Blanchard and Henle, 2008; Lim, 2002, Mills ve diğ., 2001, Vitak ve diğ., 2011, Akt: Keser, Kavuk ve Numanoğlu, 2016). Türkçe araştırma literatüründe “cyberslacking” ve “cyberloafing” kelimeleri çevrildiğinde eş anlamı olarak “sanal kaytarma” ve “siber aylıklık” kullanılmıştır (Akca, 2013; Kalaycı, 2010; Kurt, 2011; Yağcı ve Yüceler, 2016; Yaşar 2013;).

Araştırmalarda geçen ve “siber aylıklık” olarak ifade edilen kavramı (Blanchard ve Henle, 2008; 1068) “iş yerinde amaçsız bir şekilde iş ile alakası olmayan e-posta ve internetin kullanımı” olarak tanımlanmıştır. Lim (2002)'e göre “Çalışanların kendi şirketlerinin internetini kasıtlı ve gönüllü bir şekilde kullanarak, offis çalışma saatlerinde işle ilgisi olmayan web sitelerini kullanmak, işle ilgisi olmayan mailleri kontrol etmek (almak veya göndermek), sörf yapmak ve buna benzer iş dışı interneti kullanım aktiviteleri” siber aylıklık olarak ifade edilmiştir. Yaşar ve Yurdağül (2013), tarafından yapılan bir araştırmada bilgisayar laboratuvar derslerinde öğrencilerin dersle ilgili yazılımları açmaları beklenirken genelde bilgisayar ekranlarında gözlemlenen, facebook, twitter, sanal oyun siteleri, mesajlaşma programlarının açık olduğu görülmektedir. Oysa ders saatleri içinde öğrencilerin dersle ilgili sorumluluklarını yapmaları beklenmektedir.

Sanal kaytarma davranışlarının sebeplerine baktığımızda, işyerlerinde çalışanların sanal aylıklık yapma sebepleri, çalışanların işyerindeki yönetici, örgüt kültürü, ya da şirketin diğer elemanlarının kendilerine karşı adaletli şekilde davranılmadığı algısıdır (Askew ve diğ., 2014). Bir araştırmada Restubog (2011), çalışan ve meslektaş çiftlerinden oluşan toplamda 238 kişi üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırmada yaş, cinsiyet ve iş ile ilgili internet kullanım süreleri gibi değişkenler kontrol altına alındıktan sonra örgütsel adaletin iş yerindeki siber aylıklık davranışlarını yordadığını ve örgütsel adalet ile siber aylıklık davranışları arasında güçlü negatif bir ilişki olduğunu saptamıştır. Buna ek olarak irade gücü, bu ilişkide aracı değişkendir. Blanchard ve Henle (2008), iki tür siber aylıklık formundan bahsetmişlerdir: Küçük siber aylıklık davranışları bunlar (işyerinde kişisel mail göndermek almak) ciddi siber aylıklık davranışları (çevrimiçi kumar oynama, yetişkinlere yönelik sörf web sitelerini kullanma) şeklindedir. İşe alınan 222 işletme bölümü mezunu öğrencisi üzerinde yapılan çalışma tahmin edildiği gibi; çalışanların iş arkadaşları ve süpervizörlerinin standartlarını algılayış şekilleriyle küçük siber aylıklık davranışları arasında ilişkili bulunmuştur. Kontrol odağının iki değişkeni şans ve güce inanmadır. Bu çalışmada dışsal kontrol odağı olan şansa inanma, işyerinde küçük ve büyük siber aylıklık davranışlarıyla pozitif ilişki içindedir. Ancak kontrol odağının diğer değişkeni olan güce inanma ile önemsiz siber aylıklık ve ciddi siber aylıklık davranışlarıyla ilişkilendirilememiştir. Örgütsel adalet ile ilgili yapılan başka bir çalışma Lim ve Teo (2005), tarafından 226 yetişkin çalışan üzerinde yapılmıştır. Örgüt ve şirket içinde çalışanların örgütsel adalet algısıyla siber aylıklık davranışı arasında negatif ilişkili saptanmıştır. Örgütsel adalet algısının siber aylıklığın önemli bir sebebi olduğu belirlenmiştir. Çalışanlar işyerlerinde yöneticilerin ve diğer çalışanların kendilerine adil davranmadıklarını düşündüklerinde kendilerini örgütsel kültüre bağlı görememekte ve siber aylıklık davranışları yapmaktadırlar.

İş yerlerinde ve çalışma alanlarında sanal aylıklık kavramı olarak kullanılan iş dışı işle ilgisi olmayan internet kullanımı, eğitim alanında siber aylıklık olarak geçmektedir. Kalaycı (2010), siber aylıklığı “öğrencilerin ders saatleri içerisinde, interneti dersle ilgisi olmayan işler için kullanma eğilimi ve/veya davranışı” olarak tanımlamaktadır. Günümüzde bilgisayar teknolojisi ile birlikte artık popüler olan birçok konu ortaya çıkmıştır. Bunlar uzaktan eğitim, e-sağlık, e-okul, e-ticaret vb. internet üzeri uygulamalardır (Işık, 2007). Okul ortamları da bilgisayar ve teknoloji alt yapıları anlamında gelişmiştir (Yılmaz, Yılmaz, Öztürk, Sezer ve Karademir, 2015). Bilgisayarlarda powerpoint slaytları, ses kaydedicileri, çizim programları, dipnotlar vb. yeni not alma teknikleri artık yer almaktadır. Bu durum eğitim-öğretim ortamlarında internetin nasıl kullanılacağı sorusunu akıllara getirmektedir. Öğrenciler internet erişimleriyle birlikte derslerde not almak yerine çevrim içi not tutma sitelerini kullanabilmektedirler. Kablosuz ağa bağlanarak dizüstü bilgisayarı kullanmaları onların dikkatini dağıtabilir. Bu

durum öğrencilerin ders esnasında öğretmenin haberi olmadan internet üzerinden ders dışı etkinliklerle uğraşmasına sebep olabilmektedir (Bruaker, 2006). Bu ve benzeri davranışları gösteren öğrencilerin ilerleyen zamanlarda iş ve sosyal yaşamlarında internetin çok fazla gündem oluşturacağı, interneti aşırı derecede kullanmalarının, problemleri internet kullanımı davranışlarına yol açacağı belirtilmektedir (Young, 1998).

Siber aylıklılığın sıklığını etkileyen değişkenlere ve kullanımı ile ilgili yapılan araştırmalara baktığımızda; Kurt (2011), öğrencilerin günlük hayatta yaptıkları siber aylıklık davranışlarının benzerlerini laboratuvar derslerinde öğrenim süreci devam ederken de yaptıkları görülmüştür. Bunlar: e-posta kullanımı, müzik indirme, video izleme, gazetelere bakma, sosyal ağ sitelerini gezme davranışlarıdır. Garrett ve Dangizer (2008), 1024 katılımcıyı dâhil ederek yaptıkları bir çalışmada ulusal telefon anket araştırması yoluyla bilgi toplamışlardır. Araştırmaya mesleki statü, mesleki özerklik, kazanç, eğitim seviyesi, cinsiyet gibi değişkenler dâhil edilmiştir. Bulgulara göre öngörülerin aksine yüksek statü sahibi çalışanlar ciddi siber aylıklık davranışlarını diğer karşılaştırılan gruplara göre anlamlı düzeyde daha fazla göstermektedirler. Eğitim ortamında yapılan bir çalışmada Baturay ve Toker (2015), ortaöğretim düzeyindeki 282 katılımcı üzerinde yaptıkları çalışmada, katılımcıların % 33.6'sı kişisel siber aylıklık, % 45.2'si gazete ve dergi takip etme, % 46.9'u sosyal ağları kullanarak siber aylıklık davranışları yaptıkları görülmektedir. Blanchard ve Henle (2008), işe alınan 222 işletme bölümü mezunu öğrencisi üzerinde yaptıkları çalışmada katılımcıların; ufak, tefek sayılabilecek siber aylıklık davranışlarını ara sıra yaptıkları önemli siber aylıklık davranışlarını ise daha seyrek yaptıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Bununla beraber küçük çaplı siber aylıklık davranışları temel alınarak yapılan karşılaştırmada, normlar ve internet becerisiyle küçük çaplı siber aylıklık davranışları arasında pozitif ilişki görülürken, cinsiyetin küçük çaplı siber aylıklık davranışları arasında etki etmediği saptanmıştır. Dışsal kontrol odağı (başkalarının gücüne inanma ve şans faktörü) değişkeniyle önemli siber aylıklık davranışları arasında anlamlı korelasyonel bir ilişki bulunmuştur.

Mobil telefonların kullanım alanlarının yaygınlaşması, herkesin artık tablet, taşınabilir laptop gibi internet erişiminin kolay olduğu cihazlara sahip olması bunun eğitim alanlarında da yaygınlaşması alanyazında akademik değişkenlerin siber aylıklık ile ilişkisini önemli bir konu haline getirmiştir (Yılmaz, 2017). Öğrencilerin siber aylıklık profillerinin belirlenmesi ve siber aylıklık yapmalarını belirleyen sosyal, psikolojik ve akademik değişkenlerin incelenmesinin önemli bir konu olduğu belirtilmiştir (Hayıt ve Dönmez, 2016). Tüm bu sonuçlara baktığımızda eğitim ortamlarında özellikle de mesleki becerilerin kazanıldığı, iş ve akademik hayatın önemli bir oranda şekillendiği üniversite yıllarında öğrencilerin siber aylıklık davranışlarıyla ilişkili olan konuların önemli olduğu düşünülmektedir.

Akademik Güdülenme

Morgan'a göre (1982), güdü, motiv (hareket etmek) anlamındaki Latince sözcükten gelmektedir, organizmayı harekete geçiren, davranışa enerji ve yön veren güçtür. Güdülenme kavramının temelini motivler (hareketler) oluşturmaktadır. Kişilerin hayatlarındaki hedef yönelimli davranışları ayakta tutmak, harekete geçirmek ve etkililiğini sürdürmeye yönelik olan kontrole sahip olmayı ve buna yönelik olan kapasitesine güveni simgelemektedir (Schunk, 1990; 3). Güdü; insan doğasındaki arzu ve istekleri, ihtiyaçları, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavram olarak adlandırılır, bireyi bir hedefe yoğunlaştırmak ve ulaştırmak için davranmaya iten, harekete geçiren, bireyin davranışını güçlendiren, etkinleştiren, yöneten bir iç güç şeklinde tanımlanabilir (Mowen, Park ve Zablak, 2007). Akademik güdülenme ise, kısaca bireylerin "akademik işler için gerekli enerjinin üretilmesi" olarak tanımlanmaktadır (Bozanoğlu, 2004; 84). Akademik güdülenme öğrencilerin akademik konularda gösterdikleri ısrarın, çabanın, isteğin gücünü belirleyen, öğrenci başarısını yönlendirmede ve başarının devamını sağlamada önemli bir kavramdır.

Güdülenme ile ilgili literatüre bakıldığında güdülenmenin iç güdülenme ve dış güdülenme olmak üzere iki alt boyutta incelendiği görülmektedir. Ryan ve Deci (2000), içsel güdülenmeyi (intrinsic motivation) bireyin bir davranışı meydana getirirken içinden gelen isteklerden kaynakları olarak ifade etmişlerdir. Dışsal güdülenme (extrinsic motivation) ise tam aksine dışarıdan gelen olumlu ya da olumsuz yükümlülüklerle göre davranışın artması veya azalmasıdır. Bireyin davranışlarının altında yatan güdülenmenin şiddeti kişisel hedeflere bağlı olabilmektedir.

Akademik güdülenme, öğrenen bireyde öğrenme etkinliklerini harekete geçirmede ve devam ettirmede önemli bir kavramdır. Akademik olarak güdülenme düzeyi yüksek olan öğrencilerin okula devam etme, okulda başarı elde etme, okul işlerini daha anlamlı bulma gibi amaçları vardır. Akademik olarak güdülenme seviyesi düşük öğrenciler, okula devam konusunda isteksizlik, öğrenilen bilgilerin içselleştirilememesi, devamsızlık problemleri, akademik başarısızlık, okul terki gibi sorunlarla karşılaşabilmektedirler (Ünal, 2013).

Hem akademik güdülenme hem de güdülenme kavramı birçok araştırmacı, psikolog ve eğitimci tarafından merak edilen bir konu olmuştur (Dilekmen ve Ada, 2005). Kelecioğlu (1992), hedeflerin öğrenci düzeyine uygun olması, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan tekniklerin uygun ve yerinde olması gibi unsurlar sağlanmış olsa dahi eğer öğrenci öğrenmeye karşı aktif ve zihinsel olarak katılmıyorsa, öğrenmeye karşı isteksizse yani güdülenmemişse öğrenme süreci başarısızlıkla sonuçlanabilir. Akbay ve Gizir (2010), üniversite öğrencilerinde akademik

güdülenme, akademik yüklenme stilleri ve akademik özyeterlik boyutlarını; Şahin ve Çakar (2011), eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejileri ve akademik güdülenme düzeylerinin akademik başarılarına etkisini incelemişlerdir. Akademik güdülenme öğrenenin akademik görevlere yönelik enerjisini tanımlarken bu enerjinin bireyden bireye değişiklik gösterebileceği düşünülmektedir (Bozanoğlu, 2004).

Siber aylaklık tanımlaması yapılırken öğrencilerin herhangi bir internet aracını belli amaçlara yönelik kullanması şeklinde tanımlanmaması gerekmektedir. Nitekim teknoloji ve internetin eğitim ortamlarında ve laboratuvarlarda çok sık kullanıldığı görülmektedir. Bazı öğrenme etkinliklerinde öğretmenler öğrencilerin ders saatlerinde internet kullanımına izin vermektedirler. Öğrenme etkinlikleri hakkında bilgi toplamak, grup ve forum oluşturma, blog ve tartışma listelerini inceleme, araştırma yapma durumları siber aylaklık olarak nitelendirilmemelidir. Phillips ve Reddie'e (2007) göre çalışanların siber aylaklık davranışları sonucunda örgüt içi ve çalışanlar arasında zamanın verimsiz kullanılmasına, görevlerin yerine getirilememesine neden olduğu belirtilmiştir. Derste öğrenme etkinliği gerçekleştirilirken, öğrencilerin siber aylaklık davranışlarının sıklığının, eğitim-öğretim ortamlarında hangi sorunlara sebep olduğu araştırmaya açık bir sorudur.

Ergün ve Altun (2012), öğrenci gözüyle siber aylaklık nedenlerini saptamaya çalıştıkları araştırmada, öğrenciler siber aylaklık yaptıklarını kabul etmiş, ancak bu durumun kabul edilebilir bir durum olmadığını belirtmişlerdir. Öğrenciler derse motive olamadıklarında, dersin sıkıcı geldiği durumlarda, akıllarına takılan bir soru olduğunda, arkadaşlarının internette takılıyor olduklarını gördüklerinde siber aylaklık yaptıklarını belirtmişlerdir. Dersi sevmediklerinde, derste başarılı olamayacaklarını düşündüklerinde, dersin öğretmenini sevmediklerinde, dersin kendilerine bir yarar getirmeyeceğini ve birden fazla işi aynı anda yapabildiklerini düşündüklerinde, konuyu bildiklerinde, ders kitaplarından konuyu öğrenebileceklerini düşündüklerinde, derse konsantre olamadıklarında, görev için verilen sürenin ders dışına uzatılması gibi nedenlerden dolayı siber aylaklık yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tüm bu bilgiler göz önüne alındığında bu araştırmada eğitim-öğretim ortamına hızlı bir şekilde yerleşen internetin ders esnasında kullanımının artması veya azalması ile öğrencilerin akademik güdülenme düzeyi karşılaştırılmak istenmektedir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Üniversite öğrencilerinin demografik, internet kullanım davranışları ve akademik değişkenlere ilişkin betimsel bulguları nasıldır.
2. Üniversite öğrencilerinin akademik siber aylaklık etkinlikleri ve akademik güdülenme düzeylerine ilişkin betimsel istatistikleri ne düzeydedir.
3. Üniversite öğrencilerinin siber aylaklık ve akademik güdülenme düzeyleri,
  - a. Cinsiyete
  - b. Yaşa
  - c. Sınıf Değişkenine göre anlamlı farklılıklar oluşturmakta mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin siber aylaklık ve akademik güdülenme düzeylerinin çeşitli akademik ve internet kullanım davranışlarıyla ilişkisinin yönü ve anlamlılığı ne düzeydedir?
5. Üniversite öğrencilerinde çeşitli akademik ve internet kullanım davranışları siber aylaklık ve akademik güdülenme düzeylerini yordama gücü ne düzeydedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli bilimsel araştırma yöntemlerinden olan tarama modelidir. Siber aylaklık davranışları üzerinde etkisi olabilecek akademik güdülenme ve siber aylaklık ilişkisi de inceleneceğinden, bu araştırma tarama modelindedir. Tarama araştırmaları, geniş kitlelerin görüşlerini özelliklerini betimlemeyi hedefleyen çalışmalardır. Bu tür araştırmalar daha çok "ne, nerede, ne zaman, hangi sıklıkta, hangi düzeyde, nasıl" gibi soruların cevaplandırılmasına olanak tanır" (Büyüköztürk, 2014; 177). Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan anlaşılacak istenen durumu uygun bir biçimde betimlemektir (Karasar, 2005).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Gaziantep'te bulunan 1 devlet, 1 vakıf üniversitesi bünyesindeki fakülterde öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu ise Gaziantep'te bulunan 2 üniversitesinin Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İktisadi İdari ve Sosyal

Bilimler Fakültelerinin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 443 (332 kız, 111 erkek) üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Evrenden çalışma grubu belirlenirken kullanılan örneklem alma yöntemi kolayda (uygun) örnekleme yöntemidir. Kolayda örnekleme ya da uygun örnekleme (confirmity sampling) olarak da adlandırılan bu yöntemde, örnekleme, araştırmacının (uygulayıcının) çevresinde, yakınında bulunan tanıdık, bildik çevreden çekilir (Aziz 2014: 54). Olayları ve olaylar arasındaki mantıksal bağlantıları hakkında yeterince zengin bilginin toplanılması zordur (Büyükoztürk, 2014: 92).

Tablo 1: Araştırmaya Alınan örneklemin sınıf ve cinsiyete göre dağılımı

Sınıf	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	Genel Toplam
Kız	154	75	50	53	331
Erkek	29	21	20	42	112
Toplam	183	96	80	94	443

Veri toplama araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket ve 2 ölçek kullanılmıştır. Veri toplama tekniği bakımından nicel araştırma modelindedir. Üniversite öğrencilerinin siber aylıklık davranışları ve akademik güdülenme düzeylerini karşılaştırmalı olarak belirlemeye yönelik hazırlanan veri toplama aracı Kişisel Bilgi Formu anketi, Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ), Siber Aylıklık Etkinlikleri Ölçeği (SAEÖ) olmak üzere toplam 3 kısımdan oluşmaktadır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada örnekleme grubunu tanımlayabilmek için katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, genel akademik not ortalaması gibi bilgileri alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin ders dışı internet kullanım düzeyleriyle çeşitli değişkenleri karşılaştırmak için de gün içinde internet kullanım süreleri, internet kullanım becerilerini algılayış düzeyleri gibi bilgiler alınmıştır. Öğrenim görülen bölümden duyulan memnuniyet, ders esnasında internet kullanmaya yönelik tutum ve üniversiteden mezun olduktan sonra kariyer planlarının varlığı ile çeşitli değişkenleri karşılaştırmak üzere araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” adı altında çalışma grubuna uygulanmıştır.

Akademik Güdülenme Ölçeği: Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ), 2004 yılında Bozanoğlu tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki her bir madde yanıtlayıcıya kendisine uygunluğu bakımından Likert Tipi 5’li dereceleme olanağı sunmaktadır (1= “Kesinlikle uygun değil”, 5= “Kesinlikle uygun”). Ölçekten alınabilecek en düşük puan 20 ve en yüksek puan 100’dür. Elde edilen puanın yüksekliği, akademik güdülenmenin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekte sadece bir madde (4. madde) tersine puanlanmaktadır. AGÖ’nün yapı geçerliğini belirlemek üzere yapılan faktör analizi sonuçları, ölçeğin “Kendini Aşma”, “Bilgiyi Kullanma” ve “Keşif” olarak adlandırılan 3 alt ölçekten oluştuğunu ortaya koymaktadır. Ölçeğin güvenilirliği üzerine yapılan çalışmalarda ise 101 lise öğrencisinin katıldığı test-tekrar test yöntemi kullanılmış ve iki uygulama arasındaki korelasyonun 0.87 olduğu bildirilmiştir. Ayrıca, hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayılarının aynı grupta farklı zamanlarda 0.77 ile 0.85, farklı gruplarda ise 0.77 ile 0.86 arasında değiştiği belirtilmektedir (Bozanoğlu, 2004).

Bu araştırmada (Bozanoğlu, 2004) tarafından tasarlanan 20 maddelik Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemine uygulanan Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) kendi içinde ne kadar tutarlı olduğunu belirlemek için yapılan güvenilirlik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda güvenilirlik katsayısı ($\alpha=0,882$) bulunmuştur.

Siber Aylıklık Etkinlikleri Ölçeği: Blanchard ve Henle (2008) tarafından tasarlanan, 22 maddelik Algılanan Siber Aylıklık ölçeği “Hiçbir Zaman” (1), “Nadiren” (2), “Ara Sıra” (3), “Sıklıkla” (4) ve “Her Zaman” (5) arasında değişen 5’li likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçme aracı öğrencilere ders sırasında öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilirken internet üzerinde yapabilecekleri öğrenme dışı etkinlikler ve öğrencilerin bu etkinlikleri yapma sıklıkları sorulmuştur. Blanchard ve Henle (2008) tarafından geliştirilen ve 22 maddeden oluşan ölçeğin Kalaycı (2010) tarafından revize edilip 13 madde ve 3 alt boyuttan oluşan Siber Aylıklık Etkinlikleri Ölçeği oluşturulmuştur. Bu araştırmada kullanılan ölçek Yaşar (2013) tarafından revize edilen 23 madde ve 4 alt boyuttan oluşan Siber Aylıklık Etkinlikleri Ölçeği (SAEÖ) kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan Siberaylıklık Etkinlikleri Ölçeği (SAEÖ) 5’li likert tipinde ve 23 ifadeden oluşan bir ölçektir. Ölçek ifadelerine 5’li likert türü ölçeği gereği “Hiçbir Zaman”, “Nadiren”, “Ara Sıra”, “Genellikle”, “Her Zaman” şeklinde dereceleme seçenekleri eklenerek ölçek maddelerine dönüştürülmüştür. Ölçeğin revize etme (güncelleme) çalışması yapılmıştır. Bu anlamda daha güncel olduğu düşünülen bazı maddeler eklenerek 23 maddelik bir ölçme aracına ulaşılmıştır. Ölçeğinin eklenen maddelerinin yanı sıra 3 alt boyutu olan “Bireysel”, “Sosyal” ve “Haber” takibine ek olarak “Arama” alt boyutu da eklenmiştir (Yaşar, 2013). Bu çalışmada araştırmanın örneklemine uygulanan Siber Aylıklık Etkinlikleri ölçeğinin kendi içinde ne kadar tutarlı olduğunu

belirlemek için yapılan güvenilirlik analizi istatistiğinde güvenilirlik katsayısı ($\alpha = 0,879$) bulunmuştur. Araştırmada kullanılan örneklem üzerinde yapılan güvenilirlik analizi sonucunda bireysel siber aylaklık ($\alpha = ,768$), arama siber aylaklık ($\alpha = ,773$), sosyal siber aylaklık ($\alpha = ,683$), haber siber aylaklık ($\alpha = ,725$) ve siber aylaklık ölçeği toplam puan ($\alpha = ,883$) şeklindedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları 2015–2016 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Gaziantep'te bulunan 1 vakıf, 1 devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültelerinin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 443 (331 kız, 112 erkek) üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Araştırmanın genel amacı ve uygulama konusunda bilgilendirmeler yapıldıktan sonra ölçekleri gönüllü olarak doldurmak isteyen öğrenciler çalışmaya katılmıştır. Veri toplama araçlarına ait yönergeler, uygulamaya katılan örneklem gruplarına bizzat araştırmacının kendisi tarafından okunarak gerekli bilgiler verilmiştir. Veri toplama aracının uygulama süresi 15–20 dakika arasındadır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu bölümde araştırma kapsamında toplanan veriler üzerinde yapılan istatistiksel işlemler ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde istatistiksel analizler için “Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (SPSS 20.0)” paket programından yararlanılmıştır. İstatistiksel analizlerde öncelikle araştırma kapsamında çalışma grubunun demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikte bilgilere yer verilmiştir. Araştırmaya konu olan değişken ve değerlerin yüzde, frekans ve toplam yüzdeler dilimleri tanımlanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, betimsel istatistikleri, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve çok yönlü varyans analizi (MANOVA) kullanılmıştır. Katılımcıların ders dışı internet kullanım düzeylerini belirleyen ölçeğin kendi içinde alt boyutlara göre ilişkisini belirlemek ve ders esnasında ders dışı internet kullanımının, kullanıcıların akademik güdülenme düzeyleriyle olan ilişkisini belirlemek için basit doğrusal korelasyon işlemleri uygulanmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın bu bölümünde siber aylaklık davranışları ve alt boyutları, akademik güdülenme düzeyleri çeşitli akademik ve internet kullanım davranışları ile ilişkisi incelenmiştir. Değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler, , değişkenlere göre ortalamalar arası farklılıkları gösteren cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları, yaş ve sınıf değişkenine göre varyans analizleri (Anova) ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Ayrıca korelasyon değerleri, regresyon analizi ile ilgili bulgulara da yer verilmiştir.

Tablo'1 de katılımcıların kişisel bilgilerinden cinsiyet, sınıf, genel not ortalaması alınmıştır. Ayrıca katılımcıların gün içinde internet kullanım süresi, internet kullanım beceri düzeylerini algılayış tarzları, internete karşı olan ilgi düzeylerini algılayış tarzları, okudukları bölümden memnuniyet dereceleri, ders esnasında öğrenim süreci gerçekleştirilirken internette ders etkinliği ile ilişkisi olmayan internet kullanmanın kabul edilebilir bir davranış olup olmadığıyla ilgili görüşleri sorulmuştur. Son olarak da üniversiten mezun olduktan sonra herhangi bir kariyer ve mesleki planlarının var olup olmadığı sorulmuştur, değişkenlerin frekans ve yüzdeleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılardan Elde Edilen Demografik, İnternet Kullanım Davranışları ve Akademik Değişkenlere İlişkin Betimsel Bulgular

Değişkenler	Değer	N	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	331	74,7
	Erkek	112	25,3
Yaş	17-20 arası	172	38,8
	21-24 arası	238	53,7
	25 ve üstü	33	7,4
Sınıf	1. Sınıf	183	41,3
	2.Sınıf	96	21,7
	3.Sınıf	70	15,8
	4.Sınıf	94	21,2
Genel Not Ortalaması	0-2,00 Arası	44	9,9
	2,01-3,00 Arası	271	61,2
	3,01-4,00 Arası	128	28,9
Gün İçinde İnternet Kullanım Süresi	1 Saatten Az	39	8,8
	1-3 Saat Arası	177	40,0
	3-5 Saat Arası	113	25,5
	5-7 Saat Arası	60	13,5
	7 Saatten Daha Fazla	54	12,2
İnternet Kullanma Becerinizi Nasıl Değerlendirirsiniz	Düşük veya Orta	202	45,6
	İleri	196	44,2
	Uzman	45	10,2
İnternete Karşı Olan İlginizi Nasıl Değerlendirirsiniz	Düşük	46	10,4
	Orta	186	42,0
	Yüksek	211	47,6
Öğrenim Gördüğünüz Bölümden Memnuniyet Derecesi	Evet	404	91,2
	Kısmen	28	6,3
	Hayır	11	2,5
Sizce Ders Esnasında İnternet Üzerinde Ders İle İlgisi Olmayan İşlerle Uğraşmak Kabul Edilebilir Bir Davranış Mıdır?	Evet	203	45,8
	Kısmen	224	50,6
	Hayır	16	3,6
Üniversiteden mezun olduktan sonra herhangi bir Kariyer veya Mesleki planınız var mı?	Evet	410	92,6
	Kısmen	24	5,4
	Hayır	9	2,0
Toplam		443	100

Araştırma grubuna ait betimsel tablo incelendiğinde araştırma grubunu 331'i kadın (% 74,7) ve 112'si erkek (% 25,3) toplamda 443 katılımcıdan oluşmaktadır. Sınıf dağılımına baktığımızda 1. sınıfların 183 kişi (% 41,3), 2. sınıfların 96 kişi (% 21,7), 3. sınıfların 70 kişi (% 15,8) ve 4. sınıfların 94 kişi (% 21,2) olduğu görülmektedir. Katılımcıların not ortalamalarının genel olarak "2,01-3,00" arası (% 61,2) ve "3,00-4,00" arasında (% 28,9) değiştiği görülmektedir. Katılımcılara ait demografik bilgiler, internet kullanım davranışları ve akademik değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 2. Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ), Siber Aylaklık Etkinlikleri Ölçeği (SAÖ) ve SAÖ Alt Boyutların'dan Elde Edilen Puanlara Ait Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Değişkenler	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	Standart Sapma
Bireysel Siber Aylaklık	9,00	42,00	19,46	6,24
Arama Siber Aylaklık	4,00	20,00	11,05	3,72
Sosyal Siber Aylaklık	6,00	30,00	18,24	4,74
Haber Siber Aylaklık	4,00	20,00	11,74	3,88
SA Toplam Puan	24,00	106,00	60,51	14,86
AGÖ Toplam Puan	31,00	93,00	64,37	11,80

Üniversite öğrencilerinin akademik güdülenme düzeyleri, ders esnasında siber aylaklık davranışları ölçeği alt boyutlarına ilişkin en düşük, en yüksek ortalamalar ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 3. SA Alt Boyutları, AGÖ ve Bazı Akademik ve İnternet Kullanım Değişkenleri Arasındaki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Düzeyleri

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. AGÖ	1										
2. Bireysel Siber Aylaklık	,022	1									
3. Arama Siber Aylaklık	,052	,482**	1								
4. Sosyal Siber Aylaklık	-,014	,589**	,458**	1							
5. Haber Siber Aylaklık	,124**	,527**	,415**	,526**	1						
6. Genel Not. Ort.	,199**	-,106*	-,081	-,107*	-,046	1					
7. İK Süresi	-,201**	,225**	,214**	,315**	,076	-,216**	1				
8. İK Becerisi	-,014	,318**	,142**	,288**	,221**	-,100*	,307**	1			
9. İnt.İlgisi	-,096*	,202**	,219**	,343**	,118*	-,093*	,495**	,344**	1		
10. Böl.Mem	,010	-,031	-,025	-,053	-,011	,113*	-,011	-,042	-,137**	1	
11.Kariyer P	,107*	-,021	-,069	-,023	,040	,096*	-,023	-,076	-,063	,349**	1

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3’de görüldüğü gibi, siber aylaklık ölçeğinin alt boyutları (bireysel, arama, sosyal, haber siber aylaklık) ile internet kullanım davranışları arasında pozitif ve anlamlı düzeyde korelasyonlar bulunmaktadır (p<.05). Bireysel siber aylaklık ile internet kullanım süresi arasında (r= ,225** , p<.01), internet kullanım becerisi arasında (r= ,318** , p<.01), internet ilgisi arasındaki ilişki (r= ,318** , p<.01) pozitif ve anlamlıdır. Arama siber aylaklık ile internet kullanım süresi arasında (r=,214** , p<.01), internet kullanım becerisi arasında (r=,142** , p<.01), internet ilgisi arasındaki ilişki (r=,219** , p<.01) pozitif ve anlamlıdır. Genel not ortalaması ile bireysel siber aylaklık arasında (r=, -,106* , p<.05), sosyal siber aylaklık arasındaki ilişki (r=, -,106* , p<.05) negatif ve anlamlı düzeydedir. Akademik güdülenme ile haber siber aylaklık arasında (r=,124** , p<.01), genel not ortalaması arasında (r=,199** , p<.01) ve kariyer planı arasındaki ilişki (r=,107* , p<.05) pozitif ve anlamlı düzeyde iken; internet kullanım süresi (r=, -,201** , p<.01), ve internet kullanım ilgisi (r=, -,096* , p<.05) arasındaki ilişkiler negatif ve anlamlıdır. Genel olarak bakıldığında akademik başarı ile ilgili değişkenler ile siber aylaklık ve internet ile değişkenler arasında negatif yönde ilişkiler bulunurken siber aylaklık ile ve internet değişkenleri pozitif bir ilişki içindedirler.

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Siber Aylaklık (SA) Ölçeğinin 4 Alt Boyutunun Puanları ve Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) İçin T-Testi Sonuçları Tablosu (N= Kadın: 331, Erkek: 112)

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cinsiyet Değişkenleri	$\bar{X}$	Standart Sapma	Standart Hata	t	P
AGÖ Toplam Puan	Erkek	66,33	11,36	1,074	2,035	,042*
	Kadın	63,71	11,89	,653		
Bireysel Siber Aylaklık	Erkek	21,60	6,54	,618	4,273	,000**
	Kadın	18,74	5,98	,329		
Arama Siber Aylaklık	Erkek	11,99	3,89	,367	3,101	,002**
	Kadın	10,74	3,61	,198		
Sosyal Siber Aylaklık	Erkek	19,49	4,78	,451	3,250	,001**
	Kadın	17,82	4,65	,256		
Haber Siber Aylaklık	Erkek	13,54	3,71	,351	5,885	,000**
	Kadın	11,13	3,75	,206		
Siber Aylaklık Toplam Puan	Erkek	66,63	14,94	1,412	5,185	,000**
	Kadın	58,44	14,27	,784		

* p<.05; ** p<.01

Tablo 4 incelendiğinde erkeklerin ($\bar{X}$ =66,33) akademik güdülenme düzeyleri kadınlara ($\bar{X}$ =63,71) göre anlamlı düzeyde (p<.01) yüksektir. Siber aylaklık davranışları toplam puanı incelendiğinde de erkeklerin ($\bar{X}$ =66,63) akademik güdülenme düzeyleri kadınlara ($\bar{X}$ =58,44) göre anlamlı düzeyde (p<.01) daha fazla siber aylaklık davranışları gösterdikleri görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Siber Aylaklık (SA) Ölçeğinin 4 Alt Boyutunun Puanları ve Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları Tablosu

Ölçekler	Yaş Değişkeni	$\bar{X}$	Std. Sapma	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P	Grup Farkları (Scheffe Testi)
AGÖ Toplam Puan	17-20 yaş	65,07	11,70	Gruplar Arası	1174,55	2	587,27	4,27		2<3*
	21-24 yaş	63,20	11,54	Gruplar İçi	60447,24	440	137,38			
	25 yaş üstü	69,18	13,02			442				
	Toplam	64,37	11,80	Toplam	61621,79				,014*	
Bireysel SA	17-20 yaş	18,90	5,96	Gruplar Arası	99,75	2	49,87	1,27		
	21-24 yaş	19,75	6,22	Gruplar İçi	17164,51	440	39,01			
	25 yaş üstü	20,33	7,71			442				
	Toplam	19,46	6,24	Toplam	17264,27				,279	
Arama SA	17-20 yaş	10,59	3,90	Gruplar Arası	77,95	2	38,97	2,83		
	21-24 yaş	11,44	3,59	Gruplar İçi	6059,63	440	13,77		,060	
	25 yaş üstü	10,66	3,51			442				
	Toplam	11,05	3,72	Toplam	6137,58					
Sosyal SA	17-20 yaş	17,64	4,63	Gruplar Arası	109,53	2	54,76			
	21-24 yaş	18,56	4,69	Gruplar İçi	9824,64	440	22,32	2,45	,087	
	25 yaş üstü	19,09	5,38			442				
	Toplam	18,24	4,74	Toplam	9934,18					
Haber SA	17-20 yaş	10,84	3,90	Gruplar Arası	243,46	2	121,73	8,33		1<2*
	21-24 yaş	12,21	3,68	Gruplar İçi	6424,70	440	14,60		,000**	
	25 yaş üstü	13,00	4,30			442				1<3*
	Toplam	11,74	3,88	Toplam	6668,17					
SA Toplam Puan	17-20 yaş	57,98	14,57	Gruplar Arası	1830,01	2	915,00	4,20		2>1*
	21-24 yaş	61,98	14,36	Gruplar İçi	95840,63	440	217,82		,016*	
	25 yaş üstü	63,09	18,19			442				3>1*
	Toplam	65,07	11,70	Toplam	97670,65					

* p<.05; ** p<.01

Üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre akademik güdülenme düzeylerine bakıldığında “21-24 yaş” grubunun “25 yaş üstü” grubuna göre akademik güdülenme düzeyleri anlamlı derecede düşüktür (p<.05). Haber siber aylaklık boyutu incelendiğinde “17-20 yaş” grubunun “21-24 yaş” ve “25 yaş üstü” grubuna göre ders esnasında haber gruplarını takip etme, spor içerikli sitelerde gezinme, hava durumunu kontrol etme davranışlarını anlamlı düzeyde daha az gösterdikleri belirlenmiştir (p<.01). Genel siber aylaklık davranışlarına baktığımızda ise “21-24 yaş” grubunun “17-20 yaş” grubuna göre anlamlı düzeyde daha fazla siber aylaklık gösterdikleri görülmektedir (p<.05).

Tablo 6. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Siber Aylaklık Ölçeğinin 4 Alt Boyutunun Puanları ve AGÖ İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları Tablosu

	Sınıf Değişkeni Grupları	X̄	Std. Sapma	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P
Akademik Güdülenme Toplam Puan	1	65,54	11,54	Gruplar Arası	727,811	3	242,604	1,749	
	2	63,66	11,20						
	3	65,04	11,56	Gruplar İçi	60893,985	439	138,711		
	4	62,31	12,90						
	Toplam	64,37	11,80	Toplam	727,811	442		,156	
Bireysel Siber Aylaklık	1	19,25	6,12	Gruplar Arası	184,008	3	61,336	1,576	
	2	19,44	6,15						
	3	18,55	5,82	Gruplar İçi	17080,267	439	38,907		
	4	20,58	6,80						
	Toplam	19,46	6,24	Toplam	184,008	442		,194	
Arama Siber Aylaklık	1	10,89	3,83	Gruplar Arası	37,901	3	12,634	,909	
	2	10,77	3,26						
	3	11,18	3,22	Gruplar İçi	6099,688	439	13,895		
	4	11,56	4,26						
	Toplam	11,05	3,72	Toplam	37,901	442		,436	
Sosyal Siber Aylaklık	1	17,86	4,65	Gruplar Arası	98,909	3	32,970	1,472	
	2	18,21	4,50						
	3	18,10	4,59	Gruplar İçi	9835,271	439	22,404		
	4	19,11	5,19						
	Toplam	18,24	4,74	Toplam	98,909	442		,222	
Haber Siber Aylaklık	1	11,25	4,11	Gruplar Arası	80,714	3	26,905	1,793	
	2	11,88	3,54						
	3	12,17	3,36	Gruplar İçi	6587,462	439	15,006		
	4	12,23	4,05						
	Toplam	11,74	3,88	Toplam	80,714	442		,148	
Siber Aylaklık Toplam Puan	1	59,27	15,00	Gruplar Arası	1140,841	3	380,280	1,729	
	2	60,32	13,88						
	3	60,01	13,14	Gruplar İçi	96529,814	439	219,886		
	4	63,50	16,49						
	Toplam	60,51	14,86	Toplam	1140,841	442		,160	

* p<.05; ** p<.01

Tablo 6 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin sınıf değişkenine göre akademik güdülenme düzeyleri, siber aylaklık alt boyutları ve siber aylaklık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 7. Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) Toplam Puanı ve Demografik Değişkenlerin Regresyon Analizi

Değişkenler	B	Sh _B	β	t	p
Sabit (AGÖ)	65,787	3,683		17,861	,000**
Genel Not Ortalaması	3,076	,940	,155	3,272	,001**
Kariyer Planı	-2,945	1,538	-,089	-1,915	,056
İnternet Kullanım Süresi	-1,649	,551	-,162	-2,992	,003**
İnternete Olan İlgi	-,126	,943	-,007	-,133	,894
R= ,271	R ² =,073	Adjusted R ² = ,065			
F(4-438)= 8,671		P= ,000**			

* p<.05; ** p<.01

Tablo 6'da yer alan genel not ortalaması, kariyer planına sahip olma ve internet değişkenlerinin akademik güdülenme düzeyini yordama durumuna baktığımızda modelin anlamlı olduğu görülmüştür [$F_{(4-438)}= 8,671$; $p<.01$]. Regresyon eşitliğine dahil edilen akademik ve internet ile ilgili değişkenlerden genel not ortalaması ve günlük internet kullanım süresinin akademik güdülenme üzerinde yordayıcı gücünün olduğu, diğer değişkenlerin hiçbirinin akademik güdülenme üzerinde yordayıcı gücünün olmadığı görülmüştür. Tüm değişkenler akademik güdülenme düzeyi puanlarındaki toplam değişimin ,073'ünü açıklamaktadır.

Tablo 8. Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) ve Demografik Değişkenlerin, Siber Aylaklık Toplam Puanını Yordama Gücü ile İlgili Regresyon Analizi

Değişkenler	B	Sh _B	β	t	p	Kısımlı r
Sabit (Siber Aylaklık)	36,617	5,831		6,279	,000	
AGÖ	,132	,057	,105	2,296	,022*	,109
Genel Not Ortalaması	-1,740	1,143	-,070	-1,522	,129	-,073
Kariyer Planı	-1,266	1,863	-,030	-,679	,497	-,033
İnternet Kullanım Süresi	1,787	,677	,139	2,638	,009**	,125
İnternet Kullanım Becerisi	5,122	1,078	,227	4,750	,000**	,222
İnternet İlgisi	3,016	1,167	,135	2,585	,010*	,123
R= ,401	R ² =,161		Adjusted R ² = ,150			
F (6-436)= 13,962	P= ,000					

* p<.05; ** p<.01

Siber aylaklık davranışlarıyla akademik güdülenme, akademik ve internet ile ilgili değişkenleri birlikte modele aldığımızda modelin anlamlı olduğu görülmüştür [F (6-436)= 13,962; p<.01]. Akademik güdülenme, genel not ortalaması ve internet ile ilgili değişkenlerin siber aylaklık davranışları puanlarındaki varyans değişiminin ,161'ini açıklamaktadır. Değişkenlerin her birinin ayrı ayrı katkılarına bakıldığında internet kullanım becerisi (β=.227, p<.01), internet kullanım süresi (β=.139, p<.01), internete olan ilgi (β=.135, p<.05) ve akademik güdülenmenin (β=.105, p<.05) siber aylaklık davranışlarını anlamlı düzeyde yordadıkları görülmüştür. Diğer değişkenlerin (genel not ortalaması, kariyer planı) siber aylaklık davranışları anlamlı düzeyde yordamadığı görülmektedir. Kısmi korelasyon değerleri incelendiğinde akademik güdülenmenin ve internet kullanım değişkenlerinin siber aylaklığı pozitif ve anlamlı düzeyde yordadıkları görülmektedir.

Tablo 9. “Sizce ders esnasında internet üzerinde ders ile ilgisi olmayan işlerle uğraşmak kabul edilebilir bir davranış mıdır? Sorusunda görüşlerine göre siber aylaklık yapıp yapmama durumunu karşılaştıran MANOVA analizi sonuçları tablosu

Alt Boyutların İlişkisi	Kare Top.	df	Kare Ort.	F	P
Bireysel Boyut	4,679	4	1,170	2,370	,054
Arama Boyutu	3,520	4	,880	1,783	,134
Sosyal Boyut	4,396	4	1,099	2,227	,068
Haber Boyutu	2,997	4	,749	1,518	,198
Bireysel Boyut*Arama	9,056	16	,566	1,147	,315
Bireysel Boyut * Sosyal Boyut	11,265	15	,751	1,522	,100
Bireysel Boyut * Haber Boyutu	11,831	16	,739	1,498	,103
Arama Boyutu * Sosyal Boyut	9,753	14	,697	1,412	,150
Arama Boyutu * Haber Boyutu	3,907	16	,244	,495	,948
Sosyal Boyut* Haber Boyutu	34,842	15	2,323	4,707	,000**
Bireysel Boyut* Arama Boyutu * Sosyal Boyut	9,002	21	,429	,869	,632
Bireysel Boyut* Arama Boyutu * Haber Boyutu	8,966	27	,332	,673	,889
Bireysel Boyut * Sosyal Boyut * Haber Boyutu	40,484	23	1,760	3,567	,000**
Arama Boyutu* Sosyal Boyut * Haber Boyutu	9,299	21	,443	,897	,595
Bireysel Boyut * Arama Boyutu * Sosyal Boyut * Haber Boyutu	2,637	6	,440	,891	,503
Hata	96,230	195			
Kare Toplamları	3077,000	441		,493	

* p<.05; ** p<.01

Hipotez₍₀₎: Sizce ders esnasında internet üzerinde ders ile ilgisi olmayan işlerle uğraşmak kabul edilebilir bir davranış mıdır, görüşlerine göre katılımcıların siber aylaklık yapıp yapmama durumları arasında fark yoktur. Hipotez₍₁₎: Sizce ders esnasında internet üzerinde ders ile ilgisi olmayan işlerle uğraşmak kabul edilebilir bir davranış mıdır, görüşlerine göre katılımcıların siber aylaklık yapıp yapmama durumları arasında fark vardır. Tablo 9 incelendiğinde; “Sosyal Boyut* Haber Boyutu” ve “Bireysel Boyut * Sosyal Boyut * Haber Boyutu” arasındaki etkileşimlerinde H₍₀₎ hipotezi reddedilmekte e H₍₁₎ hipotezi kabul edilmektedir. Siber aylaklık etkinlikleri ölçeğinde elde edilen puanların bağımlı değişken olarak alındığı MANOVA sonuçlarına göre ; “Sosyal Boyut* Haber Boyutu” ve “Bireysel Boyut * Sosyal Boyut * Haber Boyutu” etkileşimleri dışında diğer etkileşimlerin ve

alt boyutların ($p < 0,05$) olduğundan siber aylaklıkları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur. Katılımcıların “Sizce ders esnasında internet üzerinde ders ile ilgisi olmayan işlerle uğraşmak kabul edilebilir bir davranış mıdır?” sorusuna yönelik görüşleri siber aylaklık etkinlikleri davranışlarını yapma durumlarını etkilememektedir. Yani derste öğrenim etkinliği gerçekleştirilirken siber aylaklığın yapılmasını kabul etmeyen öğrencilerinde siber aylaklık yaptıkları görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İnternet ve teknolojiye ulaşmanın çok pratik olması ve internetin sınıf ortamlarında erişiminin kolay olması öğrencilerin ders esnasında internete ulaşmasını hızlandırmaktadır. İnternetin tüm sektörlerde vazgeçilmez oluşu internet kullanımını bir ihtiyaçtan daha fazlası haline getirmektedir. Bunun sonucunda günümüzde bilgisayar, akıllı telefon teknolojisi e-iletişim, e-egitim, e-sağlık, e-ticaret gibi kavram ve “e” fenomenini ortaya çıkarmıştır (Yılmaz ve diğ., 2015). İnternete erişimin sınır tanımaması ve son yıllarda artan akıllı telefon kullanımı iş yerlerinde iş görevleri ile ilişkisi olmayan internet kullanımı “sanal aylaklık” eğitim öğretim ortamlarında ise “siber aylaklık” terimlerini ortaya çıkarmıştır. İnternetin hızlı gelişimi, kolay ulaşılabilir olması kullanımında herhangi bir denetimin olmayışı internetin kullanım alanları olan tüm sektörlerde amaç dışı kullanımı olan sanal/siber aylaklık kavramını oluşturmuştur. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin artan günümüz teknoloji ve akıllı telefon yaygınlığı içinde ders esnasında öğrenim süreci devam ederken ders dışı internet kullanım düzeylerini belirlemek ve bunun öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri ile ilişkisini belirlemektir.

Bu araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin genel not ortalamalarının yoğunlukla “2.01-3,00” ve üzeri olduğu, internet kullanım sürelerinin genelde 1 saat ile 5 saat arasında yoğunlukta olduğu görülmüştür. Literatürdeki araştırmalar incelendiğinde 18-27 yaş aralığındaki örneklem %14’ünün internet bağımlılığı puanlarının yüksek olduğu, internet bağımlısı olarak tanımlanabileceği şeklinde görüşü belirtilmiştir. İnternet bağımlılığı olan bireyler günde ortalama 2.17±0.70 saat internete bağlı kaldıklarını belirtmişlerdir (Batıgün ve Hasta, 2014). Young (1997), interneti aşırı kullanan kişilerin (problemlili internet kullanımı) ortalama internet kullanımını haftada 38.5 saat, sağlıklı kullanıcılar arasında ise ortalama 4.9 saat olduğunu belirtmiştir. Üniversite öğrencilerin internet kullanım doyumları üzerine yapılan bir çalışmada 487 üzerinde çalışılmıştır. Katılımcıların günlük internet kullanım süreleri % 18.3’ü bir saatten az, % 33.3’ü bir saat, % 23.8’i iki saat, % 12.7’si üç saat, % 6’sı dört saat ve yine % 6’sı 5 saat ve üzeri şeklindedir. İnternet kullanım becerisi bakımından sorulara cevap veren öğrencilerin % 6.6’sı yeni başlayan, % 73.5’i orta düzey ve % 19.9’u uzman kategorisinde değerlendirdikleri görülmüştür (Balcı ve Ayhan, 2007). Başka bir çalışmada üniversite öğrencilerinde en fazla internet kullanım sıklığı hem kızlarda (%37.9, n=145) hem de erkeklerde (%34.2, n=117) haftada 2-5 saat arasında olduğu belirlenmiştir. Haftada 40 saatten fazla internet kullanan bireylerin sayısı erkeklerde (% 4.2, n=14) iken kızlarda bu oran % 0.3 (n=1), genel olarak 40 saatin üzerinde kullanım oranı % 2.1 (n=15) şeklindedir (Özcan, 2004). Üniversite öğrencilerin internet kullanım süreleri ile ilgili başka bir çalışmada ortalama internet kullanım süresinin “109 dakika” olduğu belirtilmiştir (Işık, 2007). Benzer yaş grubu üzerinde elde edilen verilere göre katılımcıların %62,9’u 0-4 saat, %29,2’si 5-8 saat, %7,1’i 9-12 saat ve %0,6’sı 13 saat ve üzeri internet kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır (Gülaşık, 2011).

Bu çalışmada ayrıca katılımcılar internet kullanım becerilerini “düşük veya orta” ile “ileri” derecede şeklinde daha çok algıladığı, internete karşı olan ilginin yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde internet kullanım etkinliklerine yönelik öz algılayışların çalışıldığı bir çalışma sonucunda kızların % 2.9 (n=11) “çok kötü”, %12.7’si (n=48) “kötü”, % 35.32’si (n=133) “orta” % 39.9’u (n=151) “iyi” % 9.3’ü (n=35) çok iyi şeklinde tanımlarken, erkeklerin % 3.8’si (n=13) “çok kötü”, %10.6’sı (n=36) “kötü”, % 31.2’si (n=106) “orta” % 34.1’i (n=116) “iyi” % 20.3’ü (n=69) çok iyi olarak tanımladıkları belirlenmiştir (Özcan, 2004). Siber aylaklığın karşılaştırılmalı olarak incelendiği bir çalışmada öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (% 84.9) internette üç saatin altında zaman harcamaktadırlar. Yine öğrencilerin yarısından fazlası %55.0’i interneti orta düzeyde, % 38.1’i ileri düzeyde ve % 6.9’u ise acemi düzeyde kullanma becerisine sahip olduklarını belirtmişlerdir (Kurt, 2011). Bu çalışmadan elde edilen başka bir sonuç ise üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümden memnun oldukları, mezun olduktan sonra bir kariyer planlarının olduğu, ders esnasında siber aylaklık davranışları yapmanın kısmen veya evet kabul edilebilir bir davranış olduğunu belirtmişlerdir. Kalaycı (2010) üniversite öğrencilerinin ders esnasında internette başka etkinliklerin kabul edilip edilmemesine yönelik görüşleri siber aylaklık davranışlarını yapma sıklıklarını etkilemediğini belirtmiştir.

Bu çalışmada elde edilen diğer bir sonuç ise siber aylaklık yapmayla akademik güdülenme düzeyinin artışı veya azalışı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak internet kullanım davranışlarıyla not ortalaması, kariyer planı ve bölüm memnuniyeti arasında negatif ilişkiler ancak birçoğundan anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür. İnternet kullanımının artması güdülenme düzeyini pek etkilemese de sonuç olarak öğrencilerin başarı düzeyiyle negatif ilişkilidir. Kibona ve Magaya (2015), eğitimsel işlerle uğraşma yerine aşırı şekilde cep telefonu

kullanma, internet aktivitelerine çok fazla zihin yormanın akademik başarıyı negatif etkilediğini belirtmiştir. Demir ve Kutlu (2017), ergenler üzerinde yapılan bir çalışmada internet bağımlılığı ile akademik erteleme arasında pozitif, akademik başarı arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Duman (2016:62), internetin olumsuz sonuçları, internetin sosyal fayda ve sosyal rahatlık, problemlerle internet kullanımı gibi boyutların not ortalaması ile negatif yönde ve anlamlı bir korelasyon kurduğunu belirtmiştir. Bilgisayar kullanımının kolay olduğu alanlarda özellikle bilgisayar uygulamalı derslerde siber aylıklık daha fazla görülmektedir. Yaşar ve Yurdagül (2013), bilgisayar programları derslerine girdiğimizde beklentimiz ders ile ilgisi olan program tabanlarının açık olması gerekirken gözlemediğimiz facebook, twitter, sanal oyun siteleri ve diğer sanal aylıklık davranışları görüldüğünü ifade etmişlerdir. Phillips ve Reddie (2007), çalışma ortamlarındaki sanal aylıklık davranışlarının, çalışanların zamanı verimli kullanmasını engellediği ve işyerindeki görevlerini yerine getirmesinde sorunlar oluşturduğunu belirtmişlerdir. Eğitim öğretim ortamlarında da öğrencilerin iç motivasyonunu sağlaması ve akademik güdülenme düzeyinin yüksek olmasının öğrencilerin ders esnasında siber aylıklık davranışları gösterip göstermemeye durumu ile ilişkisi önemli olarak görülmektedir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin siber aylıklık davranışlarıyla internet kullanım davranışları arasında pozitif ve anlamlı korelasyon değerleri saptanmıştır. Siber aylıklık davranışları alt boyutlarıyla akademik güdülenme düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı fark oluşturacak bir korelasyon ilişkisine rastlanmamıştır. Sadece siber aylıklık alt boyutlarından olan “ Haber Siber Aylıklık” boyutu ile akademik güdülenme puanı arasında pozitif ve anlamlı düzeyde bir ilişki saptanmıştır ($r = 0,124, p = 0,007$). Bu boyutta yer alan maddelerin daha çok araştırma, bilgiyi arama, haber sitelerine bakma olduğu düşünülürse akademik güdülenme ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Korkmaz (2017), ergenler üzerinde yaptıkları çalışma sonucunda okul başarısı düşük ve orta olanların çoğunluğu interneti sosyalleşme ve oyun/eglençe için kullandıklarını okul başarısı iyi veya çok iyi olan öğrencilerin ise interneti daha çok eğitim amaçlı kullandıkları belirlenmiştir. Yılmaz ve diğerleri (2015), telefon teknolojisinin ve internet yaygınlığının artmasıyla eğitim öğretim ortamlarında internet ağlarının oluşmasıyla birlikte öğrencilerin derste siber aylıklık davranışlarına eğilimleri artış göstermektedir. Bu eğilimin artışı ile beraber, internetin öğrencilerin öğrenmeye güdülenmelerinde, performanslarında engeller oluşturduğu ve siber aylıklık davranışlarının öğrencilerin dikkatlerini dersten alıkoyabileceğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin genel siber aylıklık etkinliklerini değerlendirdiğimizde siber aylıklık gösterme düzeylerinin orta seviyenin üstünde olduğu görülmektedir. Cinsiyetin siber aylıklığa etkisine bakıldığında tüm alt boyutlarda erkeklerin, kadınlara göre daha fazla siber aylıklık yaptıkları ve aralarında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulgulara benzer bulguların olduğu araştırmalar mevcuttur. Erkeklerin siber aylıklık düzeylerinin kadınların düzeylerinden daha fazla olduğu bulunmuştur (Askew, 2012; De Lara, 2007). Baturay ve Toker (2015), başka bir çalışmada cinsiyet değişkenine göre siber aylıklık davranışlarından anlamlı fark bulmuşlardır. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha fazla siber aylıklık yaptıkları saptanmıştır. Bütün diğer değişkenler sabit alındığında; erkek bir öğrencinin kadın bir öğrenciden ortalama 6.920 puan daha fazla siber aylıklık puanına sahiptir. Farklı bir çalışmada Blanchard ve Henle (2008), siber aylıklık davranışlarını önemli ve önemsiz olarak iki kategoriye altında incelemişlerdir. Önemli siber aylıklık davranışlarında erkeklerin kadınlardan daha fazla siber aylıklık davranışları gösterdikleri buna rağmen önemsiz siber aylıklık davranışlarında erkekler ve kadınlar arasında anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir.

Gün içinde internet kullanım süresi ile kullanım becerisi arasında pozitif bir ilişki bulunmuş ve bu ilişki anlamlı düzeydedir. Aynı konuya benzer olarak, üniversite öğrencilerinin internet kullanım becerisini değerlendirme biçimiyle internete duyulan ilgi düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Özcan-Keser (2007:87) üniversite öğrencilerinde haftalık internet kullanım süresinin artmasıyla beraber internet kullanım öz yeterliğinin de anlamlı bir şekilde arttığını belirtmiştir. Bandura (1976), sosyal öğrenme etkileşimi bakış açısıyla öğrenmeyi tanımlamıştır. Öğrenmede davranış, sosyal faktörler ve diğer kişisel faktörlerin karşılıklı belirleyiciler olduğunu, karşılıklı belirleme etkileşimi süreci birbiriyle kesişen belirleyiciler olduğunu ifade etmiştir. Yani öğrenme; birey, davranış, çevresel faktörler ve diğer kişisel faktörlerin karşılıklı bütünleşmesidir. Ergün ve Altun (2012), bazı durumlarda davranışın ortaya çıkması bireysel faktörlerden kaynaklanırken, başka bir durumda çevresel faktörler etkili olabilmekte, bazen de başka faktörlerin etkili olabileceğini ifade etmiştir. Davranışı etkileyen bu faktörler göz önüne alındığında bireylerin siber aylıklık davranışlarını da etkileyebilen çevresel faktörler olabileceği düşünülmektedir. Yapılan görüşme ve gözlem sonuçları da bu bilgi ile örtüşmektedir. Öğrencilerin çevrelerinde bulunan arkadaşlarından etkilendiği, onların yaptıkları ya da baktıkları şeylerin ilgilerini daha çok çektiği görülmektedir. Öğrenmenin bu yapısı dikkate alındığında siber aylıklık davranışları sosyal bir ortam olan sınıf ortamında öğrenme ve güdülenmeyi etkileyen bir unsur olarak görülebilir.

Siber aylıklığın sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup oluşturmadığı da bu araştırma kapsamında incelenmiştir. Ancak sınıf düzeylerine göre ortalamalar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Yaşar (2013), sınıf düzeyine göre siber aylıklığın alt boyutlarından arama ve haber etkinlikleri kısımlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu ancak bireysel ve sosyal siber aylıklık alt boyutlarında ise anlamlı bir farkın olmadığını

belirtmiştir. Akıllı telefon ve internet teknolojisinin her sınıf kademesinde olması üniversite öğrencilerinde sınıf faktörüne göre siber aylıklık davranışlarında tutarlı bir farklılaşma oluşturmamasının sebebi olabilir.

Sizce ders esnasında internet üzerinde ders ile ilgisi olmayan işlerle uğraşmak kabul edilebilir bir davranış mıdır? Sorusunda, görüşlerine göre siber aylıklık yapıp yapmama durumuna yönelik analizde üniversite öğrencilerinin internette başka etkinliklerin kabul edilip edilmemesine yönelik görüşleri siber aylıklık davranışlarını yapma sıklıklarının “Arama boyutu* Haber Boyutu” ve “Bireysel Boyut* Sosyal Boyut* Haber Boyut” etkileşimleri dışında etkilememektedir. Buna benzer bir çalışmada Kalaycı (2010), siber aylıklık düzeyleri ile ders esnasında internette ders ile ilgisi olmayan etkinlikler uğraşmanın kabul edilip edilemeyeceği değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğrencilerin siber aylıklığın kabul edilip edilemeyeceğine yönelik algıları ne olursa olsun, siber aylıklık yaptıkları görülmektedir. Ergün ve Altun (2012), öğrenci gözüyle siber aylıklık adıyla yaptıkları araştırmada, öğrenciler siber aylıklık yaptıklarını kabul etmişler ancak, siber aylıklık yapmanın kabul edilemeyeceğine yönelik görüş belirtmişlerdir. Bu durum iki şekilde değerlendirilmiştir. Öğrenciler öğretmen gözüyle değerlendirdiklerinde böyle bir durumun kendilerini mutsuz edeceklerini ve ders anlatırken motivasyonlarını düşüreceğini ifade etmişlerdir. Öğrenci gözüyle değerlendirildiğinde ise siber aylıklık yapmaya yönelik farklı nedenler ortaya koymuşlardır.

İnterneti ve akıllı telefon teknolojisini eğitim-öğretim ortamından soyutlamak mümkün olmayacağından bunun doğru kullanılması ve eğitime doğru şekilde entegre edilmesi önemlidir. Ergün ve Altun (2012), öğrencilerin eğitim ortamlarında kullanımın son dönemlerde yayınladığını; Demir ve Seferoğlu (2016), siber aylıklığın her türlü boyutuyla iç içe olduğumuzu her an internetin her an her yerde olduğunu belirtmişlerdir. Bu da bize gösteriyor ki yaşanan teknolojik gelişmeler dikkate alındığında siber aylıklığın sadece bir çalışma ofisinin veya okulun olanakları ile değil, bireysel internet erişimi ile de sağlanabileceğini de göstermektedir (Kaplan ve Ögüt, 2012). İnternetin iş yerlerinde kullanımı iletişim ağını genişletmekte gereksiz olan iş yükünü azaltmakta, iş gücü verimini artırmaktadır (Askew, 2014). Bunun yanında eğitim ortamlarında da doğru kullanımı eğitim kalitesi ve verimini artırabilir. Doğru şekilde entegre edilmeyişi ve yan faktörlerin göz ardı edilmesi sanal aylıklık/siber durumunu ortaya çıkarmakta bu durum öğrencinin derse olan ilgi ve konsantrasyonunun başka yöne kaymasına, öğrenme performanslarının düşmesine neden olabilmektedir (Kalaycı, 2010; Kurt 2011; Yaşar 2013).

Ders esnasında siber aylıklık davranışları öğrenen birey açısından dikkatin ders dışı etkinliklere yönelmesine sebebiyet verdiği gibi, dersi veren öğretene açısından da göz önüne alınması gerekir. Bununla ilgili yapılan bir araştırmada King (2007), öğretim elemanlarına derslerde öğrencilerin siber aylıklık yapıp yapmadıkları sorusu yöneltilmiş, öğretim elemanları bu durumun yaşandığını dile getirmiştir. Nitekim Ergün ve Altun (2012), öğrenci ve öğretmen gözüyle siber aylıklığı incelediği çalışmada öğrencilerin öğretmen gözüyle baktıklarında böyle bir durumda ders anlatmaya yönelik motivasyonlarının düşeceğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanları siber aylıklığın yoğun yaşandığı sınıflarda internet kullanımını düzenleyebilirler.

Öğretmen adayları üzerinde yapılan bir araştırmaya göre öğretmen adaylarının yaklaşık olarak %81'i internete bağlanamadığında negatif duygular (kötü, eksik ve huzursuz) hissettiklerini belirtirken, katılımcıların %12'si internete bağlanamadıklarında daha fazla olumlu (iyi, mutlu) duygular yaşadıklarını belirtmişlerdir (Demir, 2016). Öğrencilerin motivasyon ve dikkat düzeyinin düşmesi siber aylıklığın yapılma sıklığını artırabilir. Ergün ve Altun (2012), öğrencilerin ders esnasında internetle uğraşmalarının motivasyon düşüklüğünden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Yılmaz- Bağrıacık (2017), dikkat dağınıklığı, odaklanma sorunu, sıkılma, isteksizlik, ara verme ihtiyacı gibi faktörlerin siber aylıklığın sebepleri olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Öğrenciler dersten sıkıldıklarında ya da akıllarına birşey takıldığında internet kurtarıcı olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Öğretimden sorumlu öğretmenlerin derste güdülenmeyi ve dikkati artırıcı çalışmalar yapması önerilebilir.

Eğitim ve öğretimin tüm alanlarını kapsayan eğitimcilere, okul psikolojik danışmanlarına, yöneticilere öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrencileri problemleri internet kullanımı veya siber aylıklık davranışı göstermeye iten çevresel ve kişisel nedenler araştırılmalıdır.
- Öğrenen her bireyin ilgi alanları farklı olabilmektedir. Öğrenen bireyin psikolojik ihtiyaçları ve beklentilerinin belirlenebilmesi konusunda okuldaki diğer öğretmenlere müşavirlik yapılabilir.
- Üniversitelerde psikolojik danışma servisleri doğru internet kullanımına yönelik psikoeğitsel programlarını inceleyip problem durumuna göre plan oluşturulabilir.
- Dersin öğretim görevlilerine sınırları belirtilmiş internet kullanım kuralları konusunda müşavirlik yapılabilir.
- İşyerlerinde küçük çaplı siber aylıklık davranışları görmezden gelinebilir. Nitekim küçük çaplı siber aylıklık davranışlarının çalışanların motivasyonunu artırdığına yönelik bulgular mevcuttur. Lim ve Chen

(2012), siber aylıklık bazen pozitif davranışları ortaya çıkarmakta iş yerlerinde küçük araların ve molalarda siber aylıklık yapılması çalışanların enerji ve motivasyon depolamasını sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Bunu eğitim ve öğrenim ortamında düşündüğümüzde ders esnasında sınıf yönetimini bozmayan küçük çaplı siber aylıklık davranışlarının görmezden gelinmesi bazen yararlı olabilir.

Bu araştırma kapsamına dâhil edilemeyen siber aylıklık davranışları ve akademik güdülenme ile ilişkisi olabileceği düşünülen başka çalışmalar da yapılabilir. Bu araştırmanın bu konularla ilgili yapılacak diğer çalışmalara kaynaklık edebileceği düşünülmektedir. Konu ile ilgili yapılacak diğer çalışmalara aşağıda sıralanan değişkenler ve öneriler de dâhil edilebilir. Öğreten bireyin anlatım tarzı, öğretim stratejileri yöntem ve teknikleri, metodu, siber aylıklık davranışlarını etkilemekte midir? Sorusu diğer çalışmaların konusu olabilir. Özellikle üniversite öğrencilerinde alan dışı seçmeli derslerde öğrencinin siber aylıklık kullanım düzeyi farklılaşmakta mıdır? Öğrencinin alan ile ilgili derslerde güdülenme düzeyi derste siber aylıklık yapma durumunu etkilemekte midir?

KAYNAKÇA

- Akbay, S., Gizir C., A. (2010). Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Akademik Güdülenme, Akademik Özyeterlik ve Akademik Yükleme Stillerinin Rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6,(1), 60-78.
- Akca, A. (2013). *Okul Yöneticilerinin İş Dışı İnternet Kullanım (Siber Aylıklık) Davranışlarının İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altundağ, Y. (2016). Lise Öğrencilerinde Sanal Zorbalık ve Problemlı İnternet Kullanımı İlişkisi. *Online Journal Of Technology Addiction & Cyberbullying*. 3(1), 27-43.
- Arıcak, T., O., Kınay, H., ve Tanrıkulu T. (2012). Siber Zorbalık Ölçeği'nin İlk Psikometrik Bulguları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17 (1), 101-114.
- Arvidsson, A., & Colleoni, E. (2012). *Value in Informational Capitalism and on the Internet*. The Information Society, 28(3), 135-150.
- Askew, K., Buckner, J. E., Taing, M. U., Ilie, A., Bauer, J. A., & Coovert, M. D. (2014) Explaining cyberloafing: The role of the theory of planned behavior. *Computers in Human Behavior*, 36, 510-519.
- Askew, K. L. (2012). *The relationship between cyberloafing and task performance and an examination of the theory of planned behavior as a model of cyberloafing*. (Graduate Theses and Dissertations) University of South Florida, Florida.
- Aziz, A. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*. Nobel Yayın: Ankara, 49-58.
- Balcı, Ş. ve Gülnar, B. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili. *Üniversite Dergisi*. 6 (1), 5-22.
- Balcı, Ş., ve Ayhan, D. (2009). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Ve Doyumları Üzerine Bir Saha Araştırması. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 6 (9), 174-197.
- Baturay, M. H., & Toker, S. (2015). An investigation of the impact of demographics on cyberloafing from an educational setting angle. *Computers in Human Behavior*, 50, 358-366.
- Bayraktutan, F. (2005). *Aile içi ilişkiler açısından internet kullanımı*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Blanchard, A. L., ve Henle, C. A. 2008. Correlates of Different Forms of Cyberloafing: The Role of Norms and External Locus of Control. *Computers in Human Behaviour*. c.24: 1067–1084.
- Bozanoğlu, D. (2004). Akademik güdülenme ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliği ve güvenilirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37, 83-98.
- Brubaker, A. T. (2006). *Faculty perceptions of the impact of student laptop use in a wireless internet environment on the classroom learning environment and teaching*. (Unpublished MS thesis), School of Information and Library Science, University of North Carolina, Chapel Hill, NC.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Candan, H., ve İnce, M. (2016). Siber Kaytarma Ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Emniyet Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 9 (1), 229-235

- Castells, M. (2002). *The Internet galaxy: Reflections on the Internet, business, and society*. Oxford University Press on Demand.
- Dawson, L. L., & Cowan, D. E. (Eds.). (2013). *Religion online: Finding faith on the Internet*. Routledge.
- De Lara, P. Z. M. (2007). Relationship between organizational justice and cyberloafing in the workplace: has “anomia” a say in the matter? *CyberPsychology & Behavior*, 10(3), 464-470.
- Demir, Y. (2016). Geleceğin Öğretmenleri İnternete Bağlanamadıklarında Neler Hissediyorlar? *IV. International Instructional Technologies & Teacher Education Symposium*. 237.
- Demir, Y., Kutlu, M., ve Kaya, O. (2016). Ergenlerin Sanal Zorbalık Davranışlarının İncelenmesi. *I.Avrasya Pozitif Psikoloji Kongresi*. İstanbul, 252.
- Demir, Y., Kutlu, M. (2017). İnternet Bağımlılığı, Akademik Erteleme Ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 61, 91-105. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7296>
- Demir, Ö., Seferoğlu, S., S. (2016). Bilgi Okuryazarlığı, İnternet Bağımlılığı, Sanal Aylaklık ve Çeşitli Diğer Değişkenlerin Sanal Zorbalık ile İlişkinin İncelenmesi. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 3(1), 1-26.
- Duman, S. (2016). *Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanımı İle Akademik Başarı ve Ertelemeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dilekmen, M., Ada, Ş. (2005). Öğrenmede Güdülenme. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11, 113-123.
- Ellerman, E. (2007). *The Internet in context. Psychology and the Internet: Intrapersonal, interpersonal, and transpersonal implications*, 11-33.
- Erdur-Baker, Ö., Kavşut, F. (2007). Akran Zorbalığının Yeni Yüzü: Siber Zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 12 (3), 31-43.
- Ergün, E., & Altun, A. (2012). Öğrenci gözüyle siber aylaklık ve nedenleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi*, 2(1), 36-53.
- Ersöz, S. (2005). İnternet ve demokrasinin geleceği. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3(4), 122-129.
- Garrett, R. K., ve Danziger, J. N. (2008). On Cyberslacking: Workplace Status and Personal Internet Use at Work. *Cyberpsychology & Behaviour*. (11), 287–292.
- Gökçearlans, Ş., Mumcu, F.K., Haşlaman, T., & Çevik, Y.D. (2016). Modeling Smartphone Addiction: The Role of smartphones usage, self-regulation, general self-efficacy and cyberloafing in university students. *Computers in Human Behaviors* (63) 639-649.
- Gülaşık, Ö. (2011). *İnternetin Kamusal Alan Niteliği Üzerine Bir Araştırma: “Ankara’daki Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımı”*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Günüç, S. (2009) *İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Van.
- Hayıt, T., ve Dönmez, O. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Siber Aylaklık Profilleriyle Bilişsel Kapılma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*. 5, (16), 2146-9199.
- Hembrooke, H., & Gay, G. (2003). *The Notebook and the lecture. The effects of multitasking in learning environments*. *Journal of Computing in Higher Education*, 15(1), 46-64.
- Hoffman, D. L., Novak, T. P., & Venkatesh, A. (2004). Has the Internet become indispensable? *Communications of the ACM*, 47(7), 37-42.
- Horzum, B., H., ve Ayas, T. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Sanal Zorba Ve Mağdur Olma Düzeylerinin Okul Türü Ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 10 (20), 139-159
- Işık, U. (2007). *Medya Bağımlılığı Teorisi Doğrultusunda İnternet Kullanımının Etkileri Ve İnternet Bağımlılığı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Kalaycı, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin siber aylıklık davranışları ile öz düzenleme stratejileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kalecioğlu, H. (1992). Güdülenme. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 175-181.
- Kaplan, M., & Öğüt, A. (2012). Algılanan Örgütsel Adalet İle Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkinin Analizi: Hastane Çalışanları Örneği. *Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildirileri*, 24-26.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keser, H., Kavuk, M., & Numanoglu, G. (2016). The relationship between Cyber-Loafing and internet addiction. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 11(1), 37-42.
- Kılınç, İ. (2015). *Lise öğrencilerinin siber duyarlılık, internet bağımlılığı ve sosyal değerlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Konya.
- Kibona, L., & Mgaya, G. (2015). Smartphones' effects on academic performance of higher learning students. *Journal of Multidisciplinary Engineering Science and Technology (JMEST)*, 2(4), 777-784.
- Kim, S.J & Byrne, S. (2011). Conceptualizing personal web usage in work contexts: A preliminary framework. *Computers in Human Behavior*, 27(6), 2271-2283.
- King, B. J. (2007). *Employee use of the Internet and acceptable use policies in the academic workplace: Controlling abuse while creating culture. (Unpublished Master Thesis)*. East Tennessee State Üniversitesi.
- Korkmaz, N. (2017). *Lise Öğrencilerinin İnternet Kullanımının Başarı, Yalnızlık ve Depresyon Düzeyleri İle İlişkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kurt, M. (2011, September). Siber Aylıklık Davranışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *In Fırat University 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, September (22-24).
- Kutlu, M., Demir, Y., Erol, C., Y., ve Turhan, M. (2016). İnternet Bağımlılığı İle Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *VII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi – 5-8 Mayıs 2016, Çanakkale*.
- Lim, V. G. K. (2002). The it way of loafing on the job: cyberloafing, neutralizing and organizational justice. *Journal of Organizational Behavior*, 23, 675-694.
- Lim, V. K., & Teo, T. S. (2005). Prevalence, perceived seriousness, justification and regulation of cyberloafing in Singapore: An exploratory study. *Information & Management*, 42(8), 1081-1093.
- Mıhçı, P. (2016). *Ortaokul öğrencileri, öğretmenleri, okul yöneticileri ve velilerin siber sağlık durumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Morgan, C. T. (1982). *Psikolojiye giriş: Ders kitabı*. Çev: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üye ve Yardımcıları, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları Yayın No:1, Ankara.
- Mowen, J. C., Park, S., & Zablah, A. (2007). Toward a theory of motivation and personality with application to word-of-mouth communications. *Journal of business research*, 60(6), 590-596.
- Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Özcan, K., N (2004). *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımının Psikososyal Durum İle İlişkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Phillips, J. G., & Reddie, L., 2007, Decisional style and self-reported E-mail use in the workplace. *Computers in Human Behavior*, 23(5), 2414-2428.
- Ragan, E.D., Jennings, S.R., Massey, J.D., & Doolittle, P.E. (2014). Unregulated use laptops over time in large lecture classes. *Computer & Education*, (78), 78-86.
- Restubog, S. L. D., Garcia, P. R. J. M., Toledano, L. S., Amarnani, R. K., Tolentino, L. R., & Tang, R. L. (2011). Yielding to (cyber)-temptation: Exploring the buffering role of self-control in the relationship between organizational justice and cyberloafing behavior in the workplace. *Journal of Research in Personality*, 45(2), 247-251.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary educational psychology*, 25(1), 54-67.

- Schunk, D. H. (1990). Introduction to the special section on motivation and efficacy. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 3-6.
- Şahin, H., Çakar, E. (2011). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri Ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin Akademik Başarılarına Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 9(3), 519-540.
- Taneja, A., Fiore, V., & Fischer, B. (2015). Cyber-slacking in the classroom: potential for digital distraction in the new age. *Computers & Education*, 82, 141-151.
- Tüik (2015), “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması”, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18660>. Erişim tarihi 15 Ekim 2017.
- Tüik (2015), “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması”, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028. Erişim tarihi 10 Mayıs 2018.
- Ünal, M. (2013). Lise Öğrencilerinin Akademik Güdülenme Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından Yordanması. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yağcı, M., & Yüceler, A. (2015). *Kavramsal Boyutlarıyla Sanal Kaytarma*.
- Yalçın, C. (2003). Sosyolojik bir bakış açısıyla internet. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27 (1), 77-89.
- Yaşar, S. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Denetim Odağı ve Bilgisayar Laboratuvarına Yönelik Tutumlarının Siberaylaklık Davranışlarına Etkisi (The Effects of Students Locus of Control and Attitudes towards Computer Laboratory on Their Cyberloafing Behavior)*, (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Young, K. S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3), 237-244
- Young K. What makes the internet addictive: potential explanations for pathological internet use. 100. *Annual Conference of The American Psychological Association*, Chicago, 15 August, 1997.
- Yılmaz- Bağrıacık, A. (2017). Lisansüstü Öğrencilerinin Siber Aylaklık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Karma Bir Çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18, (2). 113-134.
- Yılmaz, S. (2006). *İnternet ve internet kafelerin ilk ve orta öğretim öğrencilerine etkileri (İstanbul örneği)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yılmaz, F. G. K., Yılmaz, R., Öztürk, H. T., Sezer, B., & Karademir, T. (2015). Cyberloafing as a barrier to the successful integration of information and communication technologies into teaching and learning environments. *Computers in Human Behavior*, 45, 290-298.

EXTENDED ABSTRACT

Recently, we refer to call “internet” as a word which means surrounding our world and appear in all type of things very fast. People need internet in the many ways such as educational settings, business, providing technology, sharing information from one area to others, reduce the cost of productions, managing economy, personal business and other type of sectors and areas. However, the advent of technology, internet and smart phones have also opened up new ways and bring opportunities for individuals to misbehave. Lim (2002), referred any behaviors of employees’ using their organizations’ internet access during office hours to browse around no-job related websites for personal purposes and to check (sending and recieving e-mail, chatting) as a missue of internet, and we defined this term “ cyberloafing” such non- work related activities. In the education settings (Kalaycı, 2010) the act of using or tendency to use the internet for non educational intentions by the students in the time of course hours is defined as “cyberloafing” acts. The aim of this research to investigate and study students’ cyberloafing behaviors occurred in the the classroom during the course hours and also investigate the relationship between students’ cyberloafing acts, other various variables and students’ academic motivation levels. The research was carried out by one type of research method called correlational survey method. Gaziantep. Questionnaire was utilised as data collection instrument. Questionnaire includes “Personal Information Form” which was set up by researcher, 23 questions covering the issues of “Cyberloafing Behavior Scale” and 20 questions covering the issues of “ Academic Motivation Scale”. Collected and obtained datas were analyzed by the help of SPSS.20 (Statistical

Packages for the Social Sciences). Percentage, total percentage, frequencies of variables was described which the issues of the research. Descriptive statistics, Pearson product-moment correlation coefficient, One-way analysis of variance (ANOVA) and multiple analyses of variance (MANOVA) had used in order to figure out and analyze collected data.

By the growing up new technologies opened up new problem in educational settings. Digital technologies like smartphones, tablets, laptops are very common tools, we can see almost in every classes (Ragan, Jennings, Massey and Doolittle, 2014). There are of course many advanced of technology when we integrate it to the education system. But sometimes it disrupt and distract the students, they can play games, check emails, surfing on the internet, shops, reading news, looking social media and the other behaviors (Teneja, Fiore and Fischer, 2015). When we looked a psychometric properties of the cyberloafing for constructing its concept we can say lack of attention, intention, consumerism, extrinsic motivation, subjective norm, distraction others, class engagement and etc. (Teneja, Fiore and Fischer, 2015)

There are variety of researches based on the cyberloafing. According the results of this research findings indicate that according gender variable; males do engage cyber loafing behaviors more than females and have more academic motivation level in consequences of by the help of one-way analysis of variance (ANOVA). Baturay and Toker (2015) have found same results that male cyberloaf more than female. Similarly, Karaoğlan-Yılmaz et al. (2015), have found the gender was a predictive power on cyberloafing behaviors.

When we asked the students' attributes against using internet in course time are acceptable or not acceptable, there were not statistically significant difference between the answers and degree of cyber loafing behaviors. There is statistically significant positive correlation between internet usage skills and internet usage time between tendencies toward internet. There is statistically significant negative correlation between internet usage time and students' grade point average. Additionally, there is statistically significant positive correlation between department satisfaction and students' grade point average. We could not find statistically significant difference between "academic motivation" and using internet in the course time called "cyber loafing".

There are some research found that internet usage, internet usage skills have impact on cyberloafing. Baturay and Toker (2015), internet skills, internet experience, internet usage have found to have an impact on cyberloafing. Gökçeşlan, Mumcu, Haşlamam and Çevik (2016) researched a new area about cyberloafing. They found positive and significant correlation between cyberloafing and smartphone addiction, smartphone usage and found negative correlation with self regulation and general self efficacy.

There result of this research shows that there was no significant difference according to the class variable. It was seen that the grade point average and the duration of daily internet use had predictive power on academic motivation. By contrast with that being interested to internet usage, having a career plan have not founded significant power on the academic motivation. Internet usage skills ($\beta = .227, p < .01$), internet usage time ($\beta = .139, p < .01$), being interested on the internet ($\beta = .135, p < .05$) were examined when the contributions of each of the variables were examined separately) and academic motivation ($\beta = .105, p < .05$) were significantly predictive of cyberloafing behaviors. Other variables (general grade average, career plan) do not seem to be able to predict cyberloafing behaviors significantly. When partial correlation values are examined, it is seen that academic motivation and internet usage variables predict cyberloafing positively and significantly.

Literature reviews argue that using internet for personal aims can distracts the person from work. Small cyberloafing behaviors are unproblematic but unreasonable, slacking behaviors caused by low self control (Kim and Byrne, 2011). But vice versa to this idea literature referring to cyberloafing as a stress-reducer that adds variety to daily routines and important for employees recharge themselves (Lim and Chen, 2012). In educational settings distraction from the classroom learning behaviors is biggest concern about cyberloafing. Hembrooke and Gay (2003) found that in same class and listen to the exactly same lecturer who were allowed to use digital devices in the classroom, described distraction as a major concern.

In the course of the lesson, it is necessary for the teacher to focus on the non-course related internet usage activities in terms of the individual who try to learn, and also to take into consideration the teacher who gives the lesson. In a research related to this, King (2007) pointed out that when we ask the lecturers, whether the students have cyberloafing in their lessons, or not. The instructors expressed that this situation is alive. As a matter of fact, Ergün and Altun (2012) stated that the motivation of the students to teach in such a situation would decrease when the students and the teachers looked at the teacher's perspectives. Instructors can arrange internet usage in classrooms where cyberloafing poverty is intense. Because the students stated that they saw the internet as a savior when they were stressed or when something was worn on their minds. It may be suggested that teachers are responsible for teaching should be encouraged to do research and to increase learner's attention.